

Anderstorps kyrkogård

Kulturhistorisk gravinventering och
förslag till bevarandeplan

*Anderstorps socken i Gislaveds kommun,
Jönköpings län, Växjö stift*

Anderstorps kyrkogård

Kulturhistorisk gravinventering
och förslag till bevarandeplan

Rapport och foto: Robin Gullbrandsson
Grafisk mall: Anna Stålhammar
Tryck: Arkitektkopia, Jönköping

Jönköpings läns museum, Box 2133, 550 02 Jönköping
Tel: 036-30 18 00
E-post: info@jkpglm.se
www.jkpglm.se

Utdrag ur tryckta och ajourhållna ekonomiska kartor är återgivna enligt tillstånd:
© Lantmäteriet. Ärende nr MS2007/04833.

© JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM 2017

Innehåll

Inledning.....	5
Allmän kyrkogårdshistorik	7
Lagstiftning.....	9
Allmänna skötselråd.....	11
Gravkartor. Urval kulturhistoriskt värdefulla gravar	13
Tabell. Urval kulturhistoriskt värdefulla gravar	19
Administrativa uppgifter.....	60

Utdrag ur digitala fastighetskartan 63E 4bN och 63E 5bS.

Anderstorps kyrkogård sedd från nordost.

Inledning

På uppdrag av Anderstorps församling har Jönköpings läns museum tagit fram ett förslag till bevarandeplan för kulturhistoriskt värdefulla gravar på Anderstorps kyrkogård. Fältarbetet har genomförts under sommaren 2015. Resultatet har diskuterats med uppdragsgivaren under hösten och rapporten har sammanställts under vintern 2015.

Kyrkogårdar utgör en viktig del av landets kulturarv. Deras kulturvärden skyddas av Kulturmiljölagen. Kulturhistoriskt värdefulla gravar skyddas också av Begravningslagen. Det åligger Svenska kyrkan att förvalta detta kulturarv med hänsyn till dess värden. Därför är det angeläget att kartlägga vari värdena består. En viktig del av värdena på kyrkogårdar ligger i äldre gravar och deras utsmyckning.

En bevarandeplan är ett kunskapsunderlag som är tänkt att vara vägledande vid prioriteringar, vård, underhåll och förändringar på kyrkogårdarna. Planen skall även kunna fungera som beslutsunderlag för länsstyrelse och stift vid handläggning av tillstånds- och bidragsärenden.

Kyrkogårdarna i församlingen är inventerade och karaktäriserade av läns museet 2007, se byggnadsvårdsrapport 2007:123 *Kulturhistorisk karakterisering och bedömning. Anderstorps kyrkogård och ödekyrkogård* av Robin Gullbrandsson.

Inventeringens uppläggning

Inventeringen av kulturhistoriskt värdefulla gravplatser redovisas i tabellform med text och fotografier samt på gravkarta. De kulturhistoriskt värdefulla gravarna är kategoriserade i två grupper: *I. Mycket värdefulla* (som skall bevaras på plats) och *II. Värdefulla* (som bör bevaras eller återanvändas på plats eller förvaras på annan del av kyrkogården beroende på vari värdet består).

Gamla kyrkogården har inte omfattats av inventeringen eftersom denna som helhet (inklusive dess gravvårdar) är skyddad som fast fornlämning i enlighet med 2 kap. i Kulturmiljölagen (RAÄ-nr 11).

Fältarbete och rapport har utförts av antikvarie Robin Gullbrandsson vid Jönköpings läns museum under 2015. Urvalet av kulturhistoriskt värdefulla gravar har diskuterats med församling och representanter för hembygdsförening.

Allmän kyrkogårdshistorik

I stort sett alla våra landsortskyrkogårdar är jämnåriga med den första kyrkan på platsen, i de flesta fall medeltida. Efter flera hundra år av obruten kontinuitet är de också ännu i bruk. Från medeltidens kyrkogårdar finns dock väldigt litet bevarat. De viktigaste förändringarna som kristendomen införde gällande våra begravnings seder är att platsen för begravingarna skulle vara vigd och inhägnad. Den medeltida inhägnaden kunde bestå av en stenmur men vanligare var att den var uppförd av timmer, bogårdsbalken, ibland manshög. Till den typiska bilden av en medeltida inhägnad kyrkogård hör även stigluckan som både hade en symbolisk som praktisk funktion som port till den vigda jorden.

Den medeltida kyrkogården saknade ett tydligt system med gångar och kvarter. Man fortsatte dock den förkristna sedvänjan att gravsätta folk efter deras gårds- eller bytillhörighet, antingen i smala tegar eller i kvartersliknande grupper. Till ovanligheterna hörde att man satte en vård över graven, som istället endast markerades av en jordhög. Om en vård sattes upp var den av trä, undantagsvis av sten eller smide. Det var också vanligt att man använde sig av kyrkogården på ett nyttobetonat sätt, nämligen som betesmark. Det ingick troligen i många klockares löneförmåner att ha sina djur betandes på kyrkogården.

Den medeltida kyrkogårdens utformning levde kvar väldigt länge, och påminde mest om en äng med små gravkullar och enstaka spridda vårdar. I stort sett börjar förnyelsen under tidigt 1800-tal, men ännu vid sekelskiftet 1900 har många landsortskyrkogårdar kvar den typiskt medeltida ängskaraktären. Förnyelsen börjar i städerna, genom att gravsättningar på stadskyrkogårdarna förbjuds av hygieniska skäl. Enligt en kunglig förordning från 1815 måste begravingar innanför stadskärnan upphöra och begravningsplatser – utan andra kyrkobyggnader än t ex gravkapell – anläggas utanför stadsbebyggt område. Vidare skulle staten genom Överintendentsämbetet ansvara för att de blev prydligt och hälsosamt anlagda.

Runt om i landet anläggs begravningsplatser precis utanför stadskärnorna under de första decennierna av 1800-talet. De anläggs med symmetriska gångsystem och kvartersindelningar, trädplanteringar för att förbättra luftkvaliteten och stenmurar med smidesgrindar. I de arkitektoniskt anlagda begravningsplatserna exponerades vissa gravar tydligare än andra. Att begravas utifrån vilken gård eller by man hörde till ersattes nu av så kallade köpegravar och allmänna gravar. Detta var en social indelning där de som ville och hade förmåga att köpa sin gravplats både fick en större sådan för hela sin familj och en bättre placering utmed gångar eller nära entréerna. Köpegravarna anlades med grusbäddar och stenramar och senare även häckomgärdningar. Andra begravningsplatser anlades kostnadsfritt utmed den allmänna linjen där man gravsattes i en kronologisk ordning, tätt

Den förindustriella kyrkogården var en ängsmark med endast få vårdar av beständigt material. Här har karaktären blivit bevarad på Ornunga gamla kyrkogård.

En av Sveriges få bevarade kyrkogårdsbalkar finns i Brandstorp.

intill den som hade begravts före och oberoende om ens man eller hustru eller övrig familj låg på annan plats. Gravvårdarna var oftast mycket små och oansenliga.

Trädkransen introduceras först på städernas begravningsplatser men når under 1800-talets slut även allt fler landsortskyrkogårdar. Då introduceras också de typiska sorgeträden med hängande växtsätt. I början av 1900-talet planläggs även kyrkogårdarna på landsorten i kvarter med symmetriskt lagda gångar, grusbäddar på gravarna och välklippta häckar eller stenramar runt om. Indelningen av kyrkogården mellan köpegravsområde och allmänt område speglar ett socialt uppdelat samhälle. Företeelsen levde kvar till in på mitten av 1900-talet (upphörde officiellt 1964) och ersattes då av kvarter med gravar i långa rader längs med rygghäckar. Samtidigt började man av rationella skäl ta bort stenramar, häckomgärdningar och grusbäddar för att ersätta det med gräsmattor. Den sociala utjämningen av ståndssamhället avspeglas på kyrkogårdarna genom allt mer enhetliga gravvårdar utan titlar, oftast utförda i det liggande formatet 60x80 cm.

Från och med 1980-talet blir gravvårdarna återigen mer individualiserade. Idag ser vi en mångfald olika former på gravstenar från liggande naturstenar till mer fantasifullt utformade vårdar. Den ökade individualiseringen under 1900-talets slut speglas också genom de många olika begravningsformer som idag erbjuds. Förutom kistbegravning och urngravar med personliga vårdar, erbjuds också minneslundar för askor som grävs ner anonymt utan plats för namn men med gemensam plats för blommor, askgravlundar med en ofta konstnärligt utformad gemensam plats för namn och smyckning, kistminneslundar där kistor begravs anonymt och utan plats för namn, samt kistgravlundar där kistor begravs anonymt men där det finns en gemensam plats för namn och utsmyckning.

På 1920-talet började en ny typ av begravningsplats att anläggas, nämligen skogskyrkogården. En av de tidigaste i landet var skogskyrkogården i Skillingaryd från 1922. Dessa präglas av friväxande och naturligt förekommande träd, såsom gran, tall och björk. Endast sällan eller i begränsad omfattning används planterade och kultiverade träd.

Lagstiftning

Kulturvärden på kyrkogårdar skyddas såväl i Kulturmiljölagen som Begravningslagen. Här nedan följer utdrag som har bäring på förvaltningen av kyrkogårdarnas kulturvärden.

Kulturmiljölag (1988:950)

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön.

Ansaret för kulturmiljön delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Den som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks eller begränsas.

Bestämmelserna i denna lag syftar till att tillförsäkra nuvarande och kommande generationer tillgång till en mångfald av kulturmiljöer. Lag (2013:548).

4 kap. Kyrkliga kulturminnen

1 § Kulturhistoriska värden i kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser är skyddade enligt bestämmelserna i detta kapitel.

Begravningsplatser

11 § I värden av en begravningsplats skall dess betydelse som en del av vår kulturmiljö beaktas. Begravningsplatserna skall vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas eller förvanskas.

12 § Begravningsplatser enligt detta kapitel är sådana områden eller utrymmen som avses i 1 kap. 1 § begravningslagen (1990:1144). Bestämmelserna om begravningsplatser omfattar också sådana byggnader på begravningsplatsen som inte är kyrkobyggnader samt fasta anordningar såsom murar och portaler. Lag (1990:1146).

13 § I fråga om en begravningsplats som anlagts före utgången av år 1939 krävs tillstånd av länsstyrelsen

1. för att utvidga eller på något annat sätt väsentligt ändra begravningsplatsen,
 2. för att där uppföra någon ny byggnad eller fast anordning eller riva eller väsentligt ändra befintlig byggnad eller fast anordning.
- Länsstyrelsen får ställa de villkor för tillståndet som är skäligen med hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen. Villkoren får avse hur ändringen skall utföras samt den dokumentation som behövs. Lag (1999:304).

Ersättning till Svenska kyrkan

16 § Svenska kyrkan har rätt till viss ersättning av staten för kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena.

Svenska kyrkan beslutar om fördelning av ersättningen mellan stiftet. Stiftet beslutar om fördelning inom sitt område.

Riksantikvarieämbetet skall ges tillfälle att yttra sig över fördelningen i landet. Länsstyrelsen skall ges tillfälle att yttra sig över fördelningen i länet. Lag (1999:304).

Väsentliga förändringar kan innebära till exempel ändring av omgärdning, trädplanteringar, större omplaneringar av gravkvarter, ändringar i gångsystem och dess beläggning, nya belysningsinstallationer.

Begravningslag (1990:1144)*7 kap. Gravrätt*

Gravanordningar m.m.

25 § Gravplatsen får förses med gravanordning, om det inte strider mot vad som är avsett att gälla för den del av begravningsplatsen där gravplatsen är belägen.

26 § Gravrättsinnehavaren bestämmer gravanordningens utseende och beskaffenhet. Detsamma gäller gravplatsens utsmyckning och ordnande i övrigt. Upplåtaren får dock besluta de begränsningar i gravrättsinnehavarens bestämmanderätt som är nödvändiga för att tillgodose en god gravkultur.

Gravrättens upphörande

37 § Om en gravanordning har tillfallit upplåtaren och den är av kulturhistoriskt värde eller av något annat skäl bör bevaras för framtiden, ska upplåtaren om möjligt lämna kvar den på gravplatsen.

Om gravanordningen ändå måste föras bort från gravplatsen, ska den åter ställas upp inom begravningsplatsen eller på någon annan lämplig och därtill avsedd plats. Ytterligare föreskrifter om hänsynen till kulturmiljöarbetets intressen finns i kulturmiljölagen (1988:950). Lag (2013:552).

Allmänna skötselråd

Grunden för skötseln av kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar är att de inte skadas utan ges en så lång livslängd som möjligt. De förebyggande åtgärderna är väsentliga, det vill säga motverka uppkomsten av skador genom till exempel mekanisk åverkan, påväxt och väder. Vid rengöring och reparation av vårdar av mjukare bergarter (kalk- och sandsten), smide och gjutjärn som är över 100 år gamla bör konservator för sten respektive metall kontaktas för rådgivning eller program.

En vanlig orsak till skador är mekanisk åverkan genom trädgårdsfordon och andra redskap. Varsamhet vid gräsklippning minimerar risken för sprickor och bortfall av material. En annan orsak är nederbörd och påväxt. Liggande hållar och stående vårdar av mjuk bergart som kalk- och sandsten är särskilt känsliga för vädrets makter. På vintern tränger fukt in i sprickor och vidgar dessa och spränger till slut bort stenmaterial. Detta kan på sikt helt radera ut en inskription eller relief. Därför är det viktigt att hålla till exempel hållar rena från löv och grenar. Känsliga vårdar och hållar av hög ålder kan med fördel ges en skyddsklädsel eller täckning under vintern för att motverka frostsprängning.

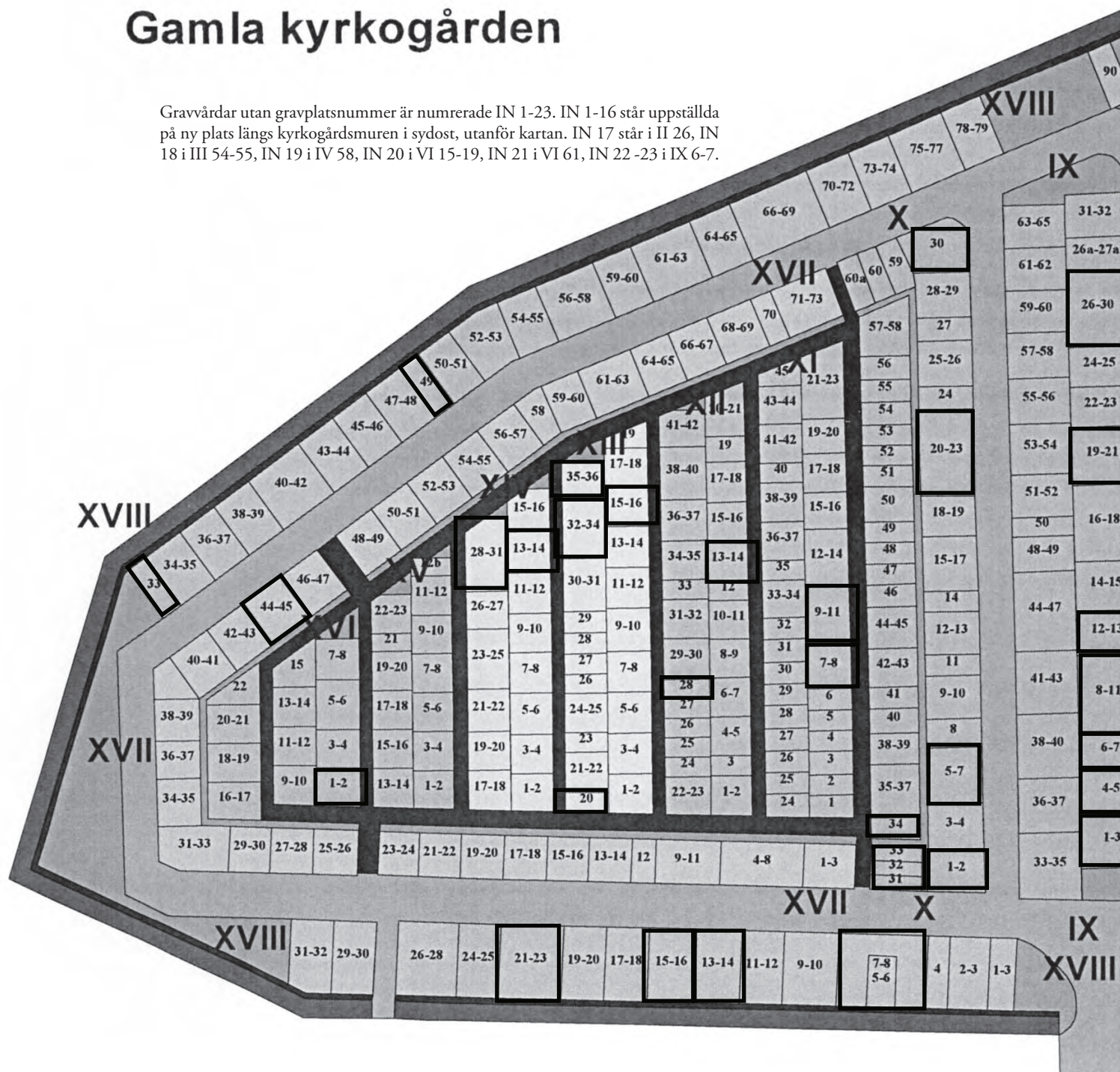
Vårdar av gjutjärn är en kategori för sig, som kräver kontinuerligt underhåll. Vid ommålning befrias gjutjärnet från rostbeläggning med stålborste. Därefter grundas järnet med mörja och slutstrykes med linoljefärg. Lagningar bör anföras till hantverkare eller konservator med erfarenhet av gjutjärnslagningar.

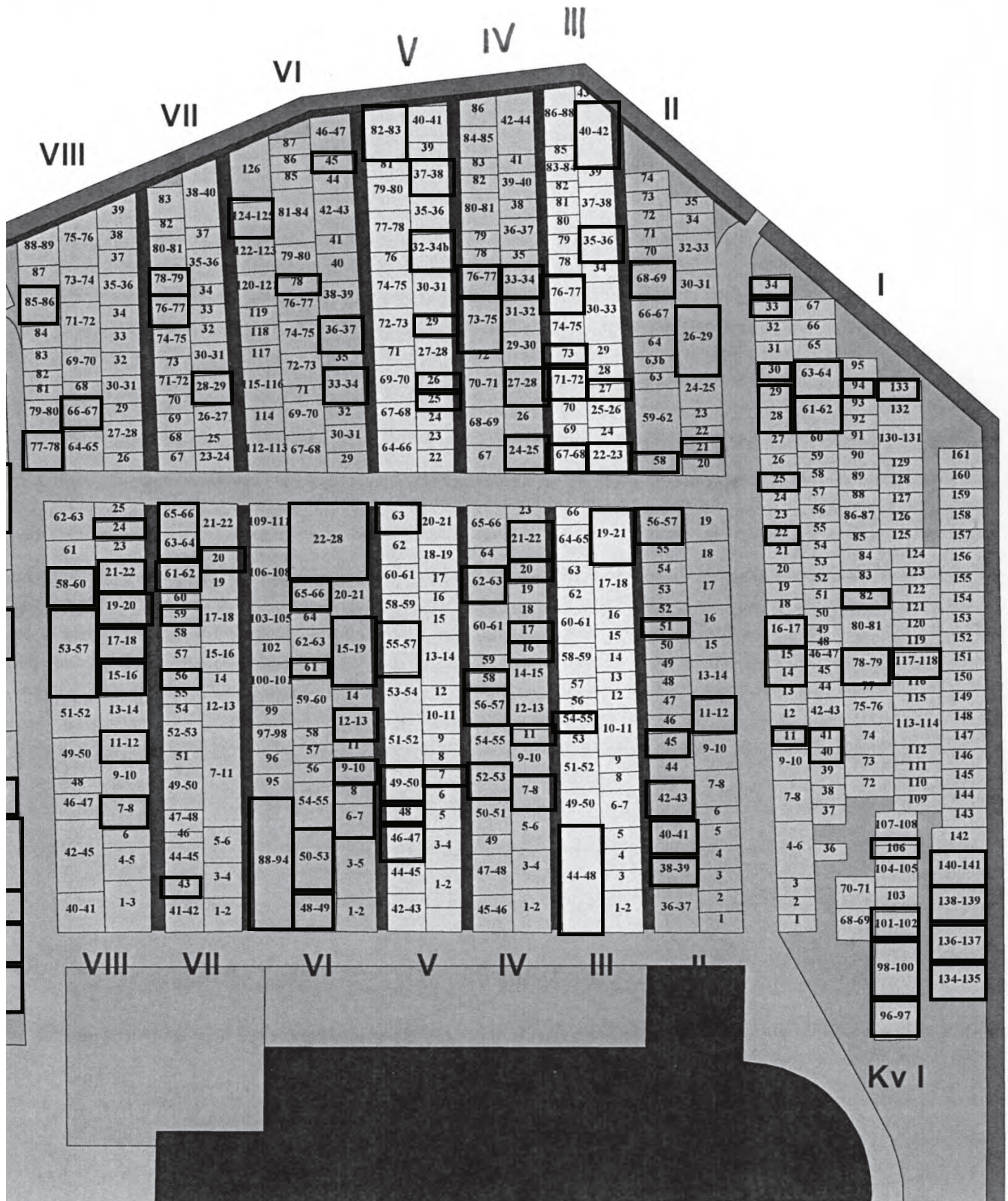
Rostande förankringsjärn är en vanlig orsak till skador. När järnet rostar så sprängs sten sönder. Ett viktigt arbete är utbyte av förankringsjärn mot rostfritt stål.

Rengöring av vårdar kan ha olika syften. Ofta är det rent estetiskt. Som regel bör den på kulturhistoriskt värdefulla vårdar vara motiverad av hänsyn till att påväxt riskerar stenens fortbestånd (kalk- och sandsten) eller för att förbättra förståelsen av objektet (tolkning av inskription eller utsmyckning). Enklare rengöring kan göras med ljummet vatten med liten tillsats av såpa och med mjuka borstar som inte repar. Lämplig tid är vår och höst. Vårdar av hårdare bergarter som granit kan rengöras med högtryckstvätt men endast där inte förgyllning och dekorationer kan skadas. Vårdar med mycket högt kulturhistoriskt värde och påtaglig skadebild (pågående bortfall av stenmaterial eller sprickor) bör rengöras av konservator.

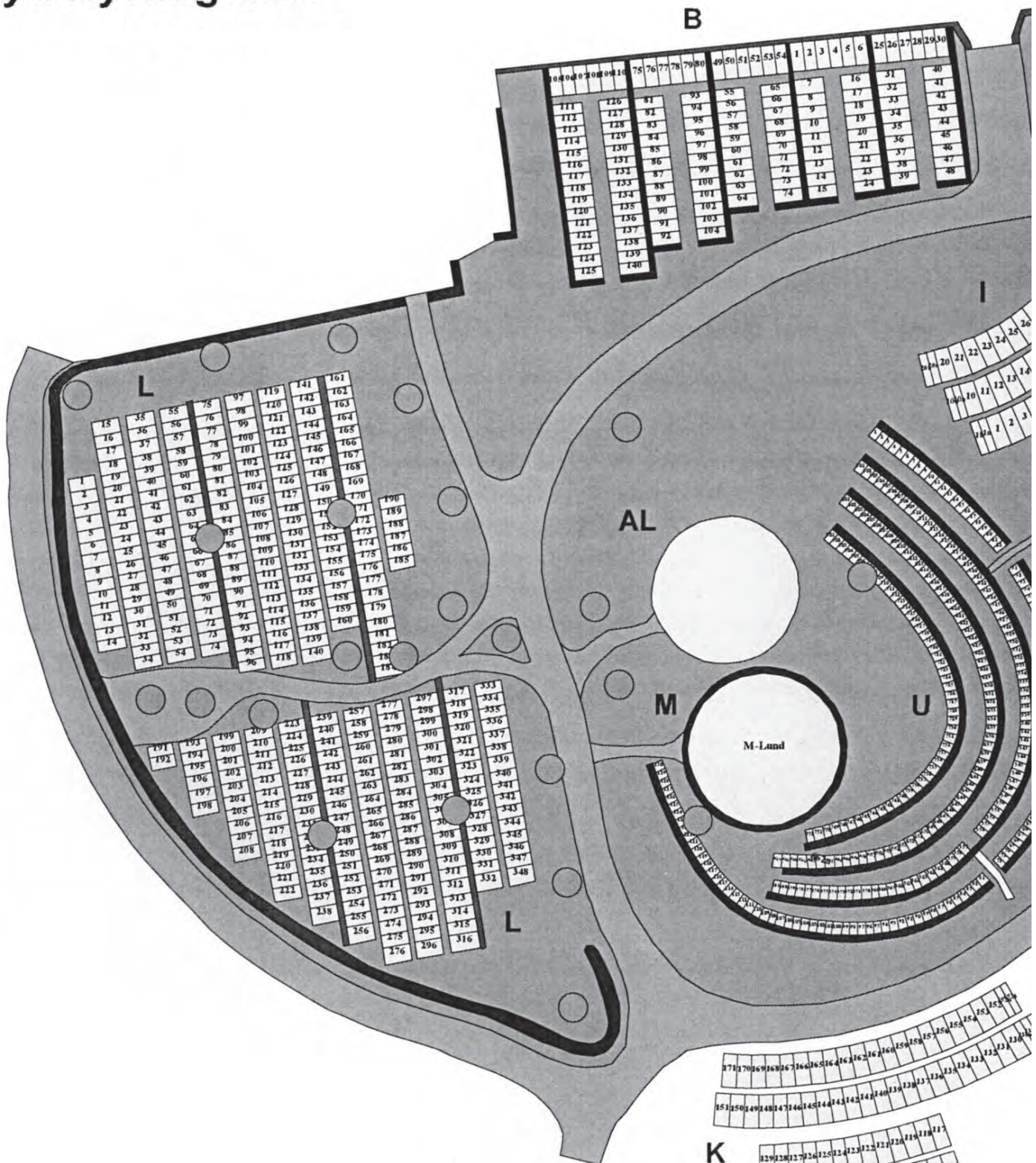
Gamla kyrkogården

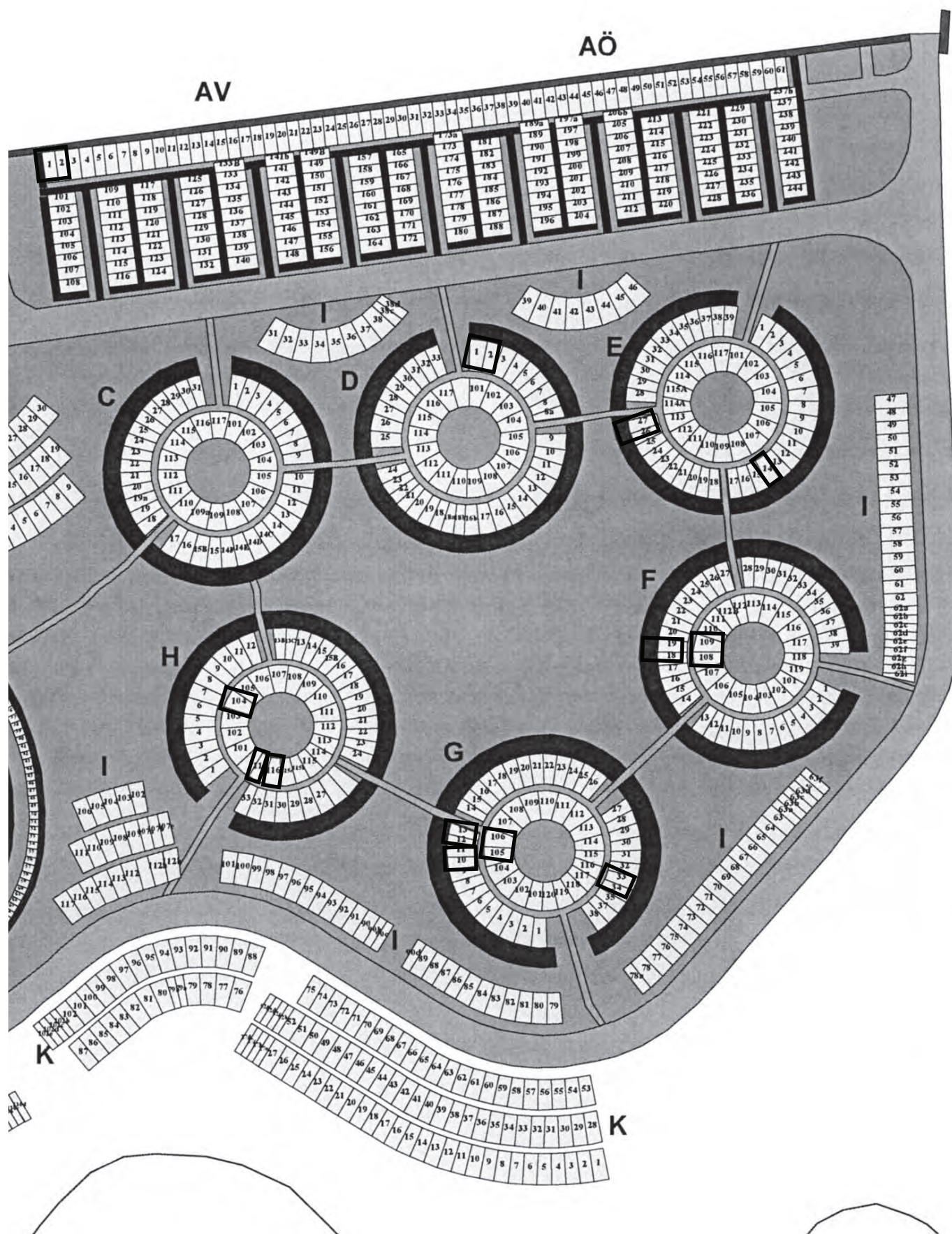
Gravvårdar utan gravplatsnummer är numrerade IN 1-23. IN 1-16 står uppställda på ny plats längs kyrkogårdsmuren i sydost, utanför kartan. IN 17 står i II 26, IN 18 i III 54-55, IN 19 i IV 58, IN 20 i VI 15-19, IN 21 i VI 61, IN 22-23 i IX 6-7.

Nya Kyrkogården

Klass 1

Avser gravplatser av mycket högt kulturhistoriskt värde, vilka skall bevaras utan förändringar. Värdet kan bestå av olika delar. Det kan vara personhistoriskt, konsthistoriskt, socialhistoriskt, teknikhistoriskt, lokalhistoriskt för att nämna några perspektiv. Ålder, representativitet, unicitet, miljöskapande verkan och kvalitet är förstärkande faktorer.

Klass 2

Gravplatser av högt kulturhistoriskt värde. Gravarna i denna grupp har antingen ett miljöskapande värde genom sin form och/eller material eller har ett värde knutet till personhistoria eller titel som berättar något om samhället under gången tid. Dessa gravar bör bevaras utan förändring, men det kan vara acceptabelt att återanvända en vård för att bibehålla en karaktär på en del av kyrkogården, eller flytta vården till en museal uppställning om det är personhistoria eller titel som är det intressanta.

Urval kulturhistoriskt värdefulla gravar

Gravnr.	Beskrivning/år	Inskription	Antikvarisk bedömning/urval	Fotografi
IN 1	Gjutjärnskors 1880	MINNE ÖFVER ANNA LISA SVENNINGS DOTTER F. HENJA MELLA G. *10/10 1871 +15/8 1880. S. P. 481 V. 8.	Klass 1 Tidigindustriell vård. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning. Viss påväxt och rostangrepp.	
IN 2	Gjutjärnskors 1883	MINNE ÖFVER 3 SY. KARL E. A. ANDERSSON F. NORA TÖRÅS *10/8 76 +30/1 83 TEOLINDA A. G. *79 6/5 +10/5 83 AUGUSTA V. *4/9 70 +13/2 1883. Baksida: KRING KÄLLAN SYNS EN SYSKONRING. S. 493 V. 2. 4. S. 483 V. 1.	Klass 1 Tidigindustriell vård. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning. Viss påväxt och rostangrepp.	
IN 3	Gjutjärnskors. Genombrutet krön med gudsöga. 1886	HÄR HVILAR MANNEN ANDERS ANDERSSON F. HULT. *17/5 1811 +27/3 1886. OCH HUSTRUN ANNA MARTA SVENSDOTTER *8/11 1822 +13/4 1862. Ps. 490. v. 5.	Klass 1 Tidigindustriell vård av lokal typ. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning. Viss påväxt.	

IN 4	Gjutjärnskors. 1879	TVILI NGER: JOHANNES SIGURD ANDERS SON F. TÖRÅS *15/7 +18/7 MAGNA HILDSGARD *15/7 +10/10 1879. Sv. S. B. No 34. v. 2.	Klass 1 Tidigindustriell vård. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning. Viss påväxt. Lutar. Färgsläpp.	
IN 5	Gjutjärnskors. Klöverbladsform. Slingrelief. 1886	MINNE ÖFVER MALKOLM ANDERSSON F. BRÅRARP FÖDD Den 1 MARS 1859 DÖD DEN 13 Sept. 1886. Sv. Ps. 489 v. 3. Baksida: REST AF SÖRJANDE MAKAS OCH FÖRÄLDRAR.	Klass 1 Tidigindustriell vård av lokal typ. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning. Påväxt och rostangrepp.	
IN 6	Gjutjärnskors. Klöverbladsform. Slingrelief. 1876	HÄR HVILAR HEMMANSEGAREN ANDRIAS ANDERSSON Fr. LÖFÅS VESTERG. F. 5/4 1815 D. 15/12 1876. SV. P. B. No 452. Baksida: 1 PETR. 1 KAP. V. 24. 25.	Klass 1 Tidigindustriell vård av lokal typ. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning. Viss påväxt.	

IN 7	Gjutjärnskors. Klöverbladsform. Slingrelief. 1887	HÄR HVILAR AUGUSTA NILSDOT. F. HENJA *5/11 1861 +26/2 1865 Vlsb. B. 4:14 JOHANNA AUGUSTA NILSDOT. F. HENJA *7/12 1867 +28/1 1887 JOB. B. 19.25. Baksida: VI SÖRJA EDER TY NI VAR OSS KÄR.	Klass 1 Tidigindustriell vård av lokal typ. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning. Påväxt och rostangrepp.	
IN 8	Rest håll av gjutjärn med dekorativt krön och reliefer. 1872	Stoftet af Hemmans egaren ERLAN JOHANNESSON ANDERSTORP Född i GÄRÖ den 11 Juni 1815 Död den 12 Dec. 1872 DAVIDS Ps. 62 v. 2. Sv. Ps. 482:6.	Klass 1 Tidigindustriell vård. Konstnärligt utförande. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning. Viss rostangrepp.	
IN 9	Gjutjärnskors 1877	STOFTET AF PETTER MAGNUSSON FRÅN ANDERSTORP FÖDD D. 4 MARS 1825 DÖD D. 21. MAJ 1877 KON. DAV. 30 Ps. 12. 13. V.	Klass 1 Tidigindustriell vård. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning. Viss rostangrepp, lutar.	

IN 10	Gjutjärnskors. Klöverbladsform. Slingrelief. 1867	HÄR HVILAR DRENG. BÖRJE ADOLF SVENSSON FÖDD I STENBROHULT DEN 17 SEPT. 1839. DÖD I TOKARP DEN 17 JULI 1867 Sv. Ps. No 494. Baksida: JOBS. 16:22 ROM. 14:9 HÄRYD	Klass 1 Tidigindustriell vård av lokal typ. Titel. Tillverkad vid Häryds bruk. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning. Viss rost.	
IN 11	Gjutjärnskors. Klöverbladsform. Slingrelief. 1890	MINNE ÖFVER HUSTRUN JOHANNA ANDERS DOTTER. FRÅN TÖRÅS NORG. FÖDD D. 14/12 1837 DÖD D. 18/6 1890 I. MOSEBOK. 8. K. v. 9. Baksida: ÄLSKAD I LIVET SAKNAD I DÖDEN.	Klass 1 Tidigindustriell vård av lokal typ. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning. Viss rost.	
IN 12	Gjutjärnskors 1872	Anders Peter Petersson *26/1 1854 +24/2 1872 Ps. 345:5.	Klass 1 Tidigindustriell vård. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning. Viss rost.	

IN 13	Gjutjärnskors. Klöverbladsform. Slingrelief. 1866	HÄR HVILAR BRITTA JOSEFA SVENSDOTTER FR. BRÅRARP. FÖDD D. 21. AUG. 1841. DÖD D. 25 FEB. 1866 Ps No 477:4	Klass 1 Tidigindustriell vård av lokal typ. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning. Viss rost.	
IN 14	Gjutjärnskors. Genombrutet krön med gudsöga. 1870	Minne öfver Hustrun MARIA SVENSDOTTER fr. Södra TOKARP född d. 8/1 1812 död 13/1 1870. Sv. Ps. 347:2,3.	Klass 1 Tidigindustriell vård av lokal typ. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning. Viss rost.	
IN 15	Gjutjärnskors 1872	HÄR HVILAR DRÄNGEN PETTER MAGNUS JÖNSSON F. LÖFÅS ÖSTERGÅRD FÖDD 15/2 1844 DÖD 25/3 1872 S:452.	Klass 1 Tidigindustriell vård. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning. Viss rost.	

IN 16	Gjutjärnskors. Genombruten dekor. 1898	Drängen K. O. Josefson Högsberg *23/12 1882 +21/10 1898 Sv. Ps. 494:1 Baksida: rest af en syster	Klass 1 Tidigindustriell vård. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning. Viss rost. Lutar.	
I 11	Bautasten, polerad svart granit. 1904	JOH. JONASSON Stjernehult *11/3 1829 +18/1 1904 Upp. 20:12 ESAIAS SKÖTTE *30/7 1901 +31/10 1991 KARIN SKÖTTE *9/6 1906 +2/1 1990	Klass 2 Tidstypisk vård.	
I 14-15	Träkors 1905	*24/5 1897 GUSTAV ADOLF ERICSSON +21/11 1903 *12/1 1905 KARL GUSTAV ERICSSON +9/1 1907	Klass 1 Ett av få bevarade träkors.	

I 16-17	Rundbågig vård av polerad svart granit. 1903	L. Lundquist Storebo *11/2 1837 +28/11 1920 Hustrun Maja-Lisa *13/3 1833 +14/6 1903	Klass 2 Tidstypisk vård.	
I 22	Platta av svart granit. Linjegravtyp. Vård efter Åke Andersson 1931	Vår lille ÅKE *1930 +1931	Klass 2 Barngrav	
I 25	Platta av svart granit. Linjegravtyp. Vård efter Bertil Bengtsson 1928	BERTIL *13/1 +17/1 1928	Klass 2 Barngrav	
I 28-29	Obelisk av polerad svart granit. Grusbädd med stenram. 1902	A. J. GUSTAFSON *27/11 1850 +6/12 1902 HUSTRUN AUGUSTA *14/6 1857 +16/5 1938 HULT Älskad i livet, Saknad i döden.	Klass 2 En av få grusgravar. Bemärkt person. A J Gustafson var ordf. i kommunalnämnden.	

I 33	Vinkelbruten vård av polerad svart granit. 1904	Karolina Andersson 1838-1904 Henja	Klass 2 Tidstypisk vård.	
I 34	Platta av marmor på fundament. 1905	John Axel Evert Axelsson 1902 + 1905	Klass 2 Marmorvård av hög ålder.	
I 40-41	Låg vård av grå granit. 1995	PROSTEN DANIEL ANDERSSON *1909 +2005 GULLAN ANDERSSON *1916 +1995 SOMNAR JAG GLAD I DITT HELIGA NAMN	Klass 2 Kyrkoherdegrav	
I 61-62	Bautasten av polerad svart granit. Grusbädd med stenram. 1901	Minne af S. M. SVENSSON Fr. Henja Norg. *28/5 1813 +20/1 1901 Hustrun HELENA SVENSSON *9/12 1824 +27/9 1901 Fabrikör ELOF SVENSSON *6/5 1868 +29/3 1950	Klass 2 Karaktärsskapande grusgrav med titel. Bemärkt person. S M Svensson var ordf i kommunalnämnden. Far till handlare C R Svensson och fabrikör Elof Svensson på Mofors mekaniska verkstad.	

I 63-64 + I 30	Vård av polerad svart granit. Grusbädd med stenram. 1900	Minne af Hemmansägaren C. A. CARLSSON fr. Henja Norg. *10/3 1855 +27/11 1900 Hustrun ANNA *21/1 1863 +30/4 1953 Om Sonen gör eder fria Så blifver i verkligen fria. Joh. 8:3,6	Klass 2 Karaktärsskapande grusgrav.	
I 78	Obelisk av polerad svart granit. Även Gull-Britt Peterson gravlagd här. 1900	Simon Peterson *30/8 1879, +29/6 1900	Klass 1 Karaktärsskapande vård. Lutar	
I 82	Platta av svart granit. Linjegravtyp. 1937	GULL-BRITT *1936 +1937	Klass 2 Barngrav	
I 94	Liten obelisk av svart granit. Linjegravtyp. 1898	Minne af Johanna Johannesdr *18 17/2 21 +18 15/7 98 Fr. Fryebo Den troendes hopp hvilat på Gud.	Klass 1 Tidstypisk småskalig vård. Bemärkt person. Johanna var pionjär inom väckelsen i bygden och höll "stugmöten" tillsammans med system Stina.	

I 96-97	Häll av grå granit 1937. August Svensson startade Anderstorps första bryggeri, Sveg".	Aug. Svensson *1873 +1954 Hustrun Linnea *1885 +1937 Stjärnehult	Klass 2 Karaktärsskapande vård.	
I 98-100	Vård av grå granit. Grusbädd med stenram. 1923	KYRKOHERDE BJÖRKs FAMILJEGRÄV KARL 1867-1956 MARGARETA 1902-1923 ELLA 1875-1945 ELIN 1906-1995	Klass 2 Kyrkoherdegrav En av få bevarade grusgravar. Björk var kyrkoherde i Traryd i Kronobergs län 1932-40.	
I 102	Vinkelbruten vård av polerad svart granit. 1908	Hustrun IDA JOHANNESSEN *15/10 1881 +30/9 1908 Älskad Öst. TÅNGHULT	Klass 2 Tidstypisk vård	
I 105-106	Platta av polerad svart granit. 1925	HELGA *1903 +1904 ESTER *1900 +1925	Klass 2 Tidstypisk vård. Barngrav.	

I 117-118	Vinkelbruten vård av polerad svart granit. 1893	Kyrkovården JOHAN:s SVENSSON *18/7 1825 +19/10 1912 hans maka BRITTA STINA SVENSDOTTER *26/6 1828 +10/6 1893 Esaías 55:6 STENBROHULT	Klass 2 Karaktärsskapande vård med titel.	
I 133	Liten obelisk av polerad svart granit. Linjegravtyp. 1887	Minne åt Stina Johannesdr. *18 10/2 25 +18 15/4 87 Fr. Fryebo Jag vet min förlössare lefver.	Klass 1 Tidstypisk vård av linjegravtyp. Bemärkt person. Stina var tillsammans med sin syster Johanna en av väckelsepionjärerna i bygden och höll "stugmöten" i hemmet.	
I 134-135	Vård av marmor med krön och kolonner i granit. 1950	JOHAN JOSEFSSON 1872-1950 HANS MAKAS GERTRUD 1882-1957 HÄRESTORP Sv. Ps. 144	Klass 2 Marmorvård	
I 136-137	Gavel till borttagen stenram med grusbädd. Svart granit med reliefer. 1946	Gustaf Fagner *1893 +1946 Komminister i Anderstorp 1924-46 Carin Fagner *1884 +1971 Här vilar i väntan på uppståndelsens morgon	Klass 1 Prästgrav	
I 138-139	Vård av polerad svart granit. Grusbädd med stenram. 1943	Hem-äg. Johan Svenningsson *1861 +1943 Hustrun Karolina Svenningsson *1858 +1943 Östergård.	Klass 2 Tidstypisk vård. En av få bevarade grusgravar.	

I 141	Rundbågig vård av polerad svart granit. 1900	Lisa 1881-1900	Klass 1 barngrav av hög ålder	
II 11-12	Låg vård av grå granit. 1956	STATIONSMÄSTAREN WALDEMAR KROON *1895 +1977 KARIN KROON *1909 +1956	Klass 1 Tidstypisk vård med titel	
II 21	Liten bautasten av polerad röd granit. 1906	MAGNA PAULINA LINDQVIST LÖVÅS 1889-1906	Klass 1 Tidstypisk småskalig vård av linjegravtyp.	
II 26 IN 17	Gjutjärnskors. Klöverbladsform med relief. 1906.	MINNE ÖFVER AUGUSTA JOHANS DOTTER FR MOBÄCK *20/7 1875 +3/1 1906 Ps. 452	Klass 1 Tidigindustriell vård av lokal typ. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning. Viss rost.	

II 38-39	Vård av grå granit. Grusbädd med stenram. 1910	Johan Johannesson 1839-1921 Hustrun Maria 1861-1910 Oskar E. Johansson 1896-1984 Vila i frid	Klass 2 En av få bevarade grusgravar.	
II 40-41	Bautasten av grå granit med relief. 1909	Vår kära moder VENDLA ALEXANDERS:N FÖDD ALMÉN * i Smörhult 1/5 1822 + i Henja Österg. 23/7 1909 ÄLSKAD - SAKNAD Barnen reste vården	Klass 2 Karaktärsskapande och tidstypisk vård	
II 42-43	Vård av polerad svart granit med profilerat krön 1892	Minne åt ANDREAS SVENSSON *23/9 1815 +14/2 1892 Hustrun JOHANNA SVENSSON *31/5 1827 +25/5 1909 Fr. Henja Norreg.	Klass 1 Karaktärsskapande och tidstypisk vård	
II 45	Bautasten av rödbrun granit 1909	Johanna Katarina Westerberg fr. Henja Mellang. *20/10 1868 +24/2 1909 Vila i frid	Klass 1 Karaktärsskapande och tidstypisk vård	

II 51	Liten vård av polerad svart granit med urna. 1918	VÅR ÄLSKLING MÄRTA *23/3 1908 +22/11 1918 ÅTERSEENDET KVARSTÅR	Klass 2 Ovanlig barngrav	
II 56-57	Platta av polerad grå granit 1919	May Liljeqvist 1917-1919	Klass 2 Barngrav	
II 58	Platta av grå granit 1907	JOSEFA ANDERSSON 1844-1907 GÄRDSTORP	Klass 2 Tidstypisk småskalig vård av linjegravtyp	
II 68-69	Vinkelbruten vård av polerad svart granit. 1907	MINNE EFTER ALEXANDER ANDERSON FRÅN MOSSARP *24/1 1834 +13/3 1907 SV. PS. 469 5 OCH HANS HUSTRU JOHANNA FÖDD ALEXANDERSD. *19/9 1838 +12/12 1915 PS. 484:3	Klass 2 Karaktersskapande vård. Bemärkt person. A Andersson var ordf i kommunalnämnden.	
III 19 (19-21)	Vinkelbruten vård av polerad svart granit 1915	J. A. JOHANSSON Stjernehult 1854-1915	Klass 2 Tidstypisk vård	

III 19-21	Obelisk av polerad svart granit 1896	Landtbrukaren JOH. JOHANSSON fr. Stjerneholt *12/3 1824 +31/3 1896 Hustrun ANNA BRITTA ABRAHAMSDOTTER *14/9 1827 +14/9 1900 Jesus sade jag är uppstån- delsen och lifvet, den som tror på mig han skall lefva om han än dör. Joh. Ev. 11. k. 25 v.	Klass 1 Karaktärsskapande och tidstypisk vård	
III 22-23	Vinkelbruten vård av polerad svart granit 1908	Hammarsmeden A. G. SJÖBERG *22/7 1833 +7/12 1913 Hustrun JOHANNA ARVIDSDOTTER *12/3 1828 +5/6 1908 Joh. Upp. 7:14-15 Sv. ps. 84.5.	Klass 1 Tidstypisk vård med titel	
III 27	Vinkelbruten vård av polerad svart granit 1908	Svenning Andersson 1828-1908 Henja	Klass 2 Tidstypisk småskalig vård av linjegravtyp	

III 35-36	Vinkelbruten vård av svart granit (stenen vänd åt fel håll) 1909	G. KARLSON *1840 +1909 HANS MAKÅ JOHANNA *1842 +1931 STOREBO SONEN JOSEF CARLSON *1877 +1969	Klass 2 Tidstypisk vård	
III 35-36	Bautasten av svart granit. 1908	J. PETTERSSON Fryebo *10/1 1835 +5/1 1908 J. E. 14. K. 16. v. Hustrun ANNA MÄRTA *10/9 1845 +12/8 1916	Klass 2 Karaktärsskapande vård Stenindustrins plakett på sockeln: "Aktiebolaget Bröderna Flink"	
III 40-42	Grå granit med rundel av marmor Grusbädd med stenram. Murgröna 2004	OTTOSSON Pertti *1937 +2004 Baksida: HERREN TALADE. JAG ÄR LJUSET DÄRFÖR INGEN FRUKTAN FÖR SKUGGAN.	Klass 2 Konstnärligt utförande	
III 44-48	Kors och plattor av grå granit 1910	KÖPMAN CARL REINHOLD SVENSSON *11/4 1866 +11/3 1938 SOFIA SVENSSON f HÅKANSSON *12/5 1882 +2/10 1971 Lage Svensson *27/5 1907 *11/1 1910	Klass 2 Karaktärsskapande vård med titel. Bemärkt person. C R Svensson var delägare i Mofors bruk och startade första handelsboden i Anderstorp 1894.	

IN 18	Gjutjärnskors med köverbladsform och relief. 1893	MINNE ÖFVER MANNEN ANDERS ERLANDS. SON FRÅN RYD. DEN 6/11 1819 + DEN 10/3 1893 1. Cor. 3. 11. Baksida: ÄLSKAD I LIVET SAKNAD I DÖDEN	Klass 1 Tidigindustriell vård av lokal typ. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning.	
III 67-68	Kors av grå granit med relief 1978	SVEN KARLSSON *27. 11 1892 +22.10 1978 RUT KARLSSON *15.7 1900 +21.11 1988 TÖRÅS SMAKEN OCH SEN HURU LJUVLIG HERREN ÄR	Klass 2 Konstnärligt utförande Stenram.	
III 71-72	Bautasten av svart granit 1910	J. Mickaelsson S. Tånghult *2/3 1835 +14/3 1910 och hustrun Inga Rebecka *21/3 1844 +6/1 1920	Klass 1 Karaktärsskapande vård. Bemärkt person. J Mickaelsson var ordf i kommunalnämnden.	
III 73-74	Vård av svart granit 1928	JÄRNSVARVAREN EINAR JOHANSSON *1893 +1928 ELIN JOHANSSON *1894 +1986	Klass 2 Tidstypisk vård med titel	
IV 7-8	Vård av grå granit 1982	KYRKVÄKTARNA ANDERSSON JOSEF *1844 +1922 MAKAN MARIA *1856 +1927 SVENSSON HARRY *1900 +1988 MAKAN GRETA *1903 +1982	Klass 1 Titel	

IV 11	Vård av kalksten 1920	GÖSTA HOLMBERG *29/12 1915 +3/7 1920 Vi komma efter	Klass 2 Ovanlig barngrav	
IV 16	Liten vinkelbruten vård av polerad grå granit (återtagen gravplats) 1889	HILDA DUHR *31/10 1867 +4/6 1889	Klass 2 Typisk småskalig vård av linjegravtyp med tillverkarens plakett (Bröderna Flink)	
IV 17	Platta av polerad svart granit 1920	ELSA LINDGREN *24/11 1909 +11/5 1920	Klass 2 Barngrav	
IV 20	Liten bautasten av polerad svart granit 1920	Manfrid Pettersson Gyllenfors *1881 +1920	Klass 2 Typisk småskalig vård av linjegravtyp med dekor.	

IV 21	Kors av grå granit 1941	EMILIA JOHANSSON *29/6 1863 +22/11 1941	Klass 2 Karaktärsskapande vård	
IV 24-25	Vinkelbruten vård av polerad svart granit 1911	Erik Magnusson fr. Klo. *1828 +1911 Hustrun Maja Catarina Petersdotter *1834 +1913	Klass 2 Tidstypisk vård	
IV 27-28	Rundbågig vård av polerad svart granit. 1930	JOSEF JOHANNESSON *1841 +1934 HANS MAK SARA *1843 +1930 TÖRÅS	Klass 2 Tidstypisk vård. Bemärkt person. Josef Johannessson var ordf i kommunalnämnden.	

IV 33-34	Vinkelbruten vård av polerad svart granit 1911	J. NILSSON *10/12 1843 +11/10 1911 HUSTRUN AUGUSTA NILSSON *27/3 1851 +16/11 1928 Sv. Ps. 478 ROSENLUND VILA I FRID	Klass 2 Tidstypisk vård med dekor	
IV 52-53	Vinkelbruten vård av polerad svart granit 1913	Hemmansegaren ANDERS JOSEF JOHANSSON *18/10 1844 +27/9 1919 Hustrun MATILDA CECILIA JOHANSSON Törås *17/2 1856 +5/6 1913 Sv. Ps. 492	Klass 1 Tidstypisk vård	
IV 56-57	Vinkelbruten vård av polerad svart granit 1910	PETTER EK *24/3 1833 +28/6 1910 HUSTRUN ANNA KATARINA EK *15/9 1829 +12/10 1920 FR. HULLBÄXVEKEN Ps. 344:2	Klass 1 Tidstypisk vård	

IN 19	Gjutjärnskors med klöverbladsform och relief. 1887	HÄR HVILAR DRÄNG. JOHAN MALKOLM EK Från Hulbeksveken. *2/3 1865 +29/6 1887. Ps. 364. 1.2.3.v. Baksida: ANDERSTORP	Klass 1 Tidigindustriell vård av lokal typ med brukets namn på baksidan. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning. Viss rost.	
IV 62-63	Vård av polerad grå granit med urna. 1913	ERIKSSON ELIN *6/3 1923 + 8/9 1999 ERIK *12/11 1919 +10/4 2006 SVENNING NILSSON *28/6 1843 +4/12 1924 HUSTRUN HEDVIG NILSSON *7/9 1847 +12/7 1913 Sv. Ps. 257. 11. N TÖRÅS	Klass 2 Unik vård. Bemärkt person. Svenning Nilsson var fabrikör i N. Törås. Dottern var gift med fabrikör Ottosson.	
IV 73-75	Vård av polerad svart granit 1912	HEMMANSÄGAREN PETTER DANIELSSON *15/10 1834 +16/8 1912 HUSTRUN ANNA BEATA DANIELSSON *20/2 1834 +4/6 1927 LÖVÅS DOTTERN HILDA PETTERSSON *21/7 1876 +27/10 1953 ÅTERSEENDET STÅR KVAR	Klass 2 Tidstypisk vård	

IV 76	Vinkelbruten vård av polerad svart granit 1918	Lantbrukaren JOHAN NILSSON N. Törås *9/8 1841 +2/9 1918 Vila i frid 2 Kor. 1:20 Sv. ps. 344	Klass 2 Tidstypisk vård med dekor. Johan Nilsson var kyrkvård.	
V 7	Kopparkors på granitsockel 1953	BRITTA KRISTINA ANDERSDOTTER *1823 +1913 VÅRDEN REST AV FÖRSAMLINGEN 1953 AV TACKSAMHET MOT KYRKOGRÄDENS DONATOR Sv. ps. 21:2.	Klass 1 Unik vård. Bemärkt person. Den gravlagda donerade marken till kyrkogården.	
V 25	Liten vinkelbruten vård av polerad grå granit.	JOHANNA ÅHLIN *21/5 1835 +23/10 1913 Ps. 17:15	Klass 1 Tidstypisk småskalig vård av linjegravtyp.	

V 26	Liten vinkelbruten vård av polerad svart granit 1927	ELIN ERIKSSON *1840 +1927 fr. Ryd Vila i frid	Klass 2 Tidstypisk småskalig vård av linjegravtyp	
V 29	Kors av marmor 1955	AGNES HULT *1883 +1955	Klass 2 Ovanligt material	
V 32-34	Bautasten av polerad svart granit 1913	P. M. Johansson Gaxås *17/1 1834 +25/3 1913 Hustrun Karolina *27/1 1857 +2/9 1940 Dottern Helfrida *4/2 1899 +29/11 1952 Dottern Ellen *4/2 1899 +9/3 1969	Klass 2 Tidstypisk vård	
V 37-38	Vård av kalksten	HEMMANSÄGAREN P. M. LINDSTRÖM FRÅN BRÄNNÖ *9/2 1842 +16/1 1912 OCH HANS MAK EMMA KRISTINA *17/5 1849 +8/2 1917 UPP. 7:15-17 I KÄRT MINNE BEVARADE AV TACKSAMMA BARN	Klass 2 Ovanligt material Plakett: C. A. Nystrand & Son Stenhuggeri Jönköping	

V 46-47	Vård av grå granit med tempelgavel 1931	JOHAN JOHANSSON *8/8 1842 +20/8 1931 hans hustru JOSEFA *28/8 1854 +21/1 1944 BERIT MALM *27/7 1917 +6/9 1992 ARVID MALM *18/3 1910 +10/2 1996 ELGAREM	Klass 2 Tidstypisk vård. Bemärkt person. J Johansson var rusthållare, ordf i kommunalnämnden, landstingsman, konservativ riksdagskandidat, drivande i frågor om järnväg och bankväsende.	
V 48	Rundbågig vård av polerad grå granit 1894	J. SVENSSON Elgare *24/5 1814 +9/8 1894 Hustrun ULRIKA *4/2 1813 +6/11 1902 Af sonlig kärlek	Klass 1 Tidstypisk vård. Bemärkt person. J Svensson var rusthållare och far till Johan Johansson.	
V 49-50	Vinkelbruten vård av grå granit 1929	SMEDMÄSTAREN P. M. LJLJEQVIST 1872-1949 MAKAN AMANDA 1880-1929 HILDING 1915-1995 MAJ-BRITT 1921-2009 DIN NÅD ÄR BÄTTRE ÄN LIV.	Klass 2 Vård med titel. Bemärkt person. P M Liljeqvist var torparson som startade en reparations- och smidesverkstad som växte till en av de största metallindustrierna i Anderstorp.	

V 55-57	Vinkelbruten vård av polerad svart granit 1921	ANDERS MAGNUS ABRAHAMSSON *1831 +1923 HUSTRUN JOHANNA ISAKSDOTT. *1831 +1921 DOTTERN ANNA *1867 +1926 Fr. Nya Brännö	Klass 1 Tidstypisk vård. Bemärkt person. Torpare som rekommenderades för medalj 1904 för sin gärning som nyodlare.	
V 63	Vinkelbruten vård av polerad svart granit 1915	HUSTRUN ANNA PETTERSDOTTER LÖVÅS *15/7 1815 +15/10 1915	Klass 2 Tidstypisk vård	
V 82	Liten rundbågig vård av svart granit 1925	Här vilar vår kära dotter NELLY ÖSTRING *1909 +1925	Klass 2 Barngrav	

V 83	Vinkelbruten vård av polerad granit 1914	Maria Lund *18/9 1828 +26/4 1914	Klass 2 Småskalig vård av linjegravtyp	
VI 6-8	Obelisk av polerad svart granit 1888	Minne av A. M. KRISTOFFERSON Fr. Stret *17/4 1834 +7/1 1888 Hustrun KRISTINA JOHANNESDOTTER *6/3 1839 +15/11 1912 Ps 483	Klass 2 Tidstypisk vård	
VI 9-10	Bautasten av grå granit 1909	Bröderna J. D. Linder *24/11 1840 +9/2 1914 N. D. Linder *1/10 1847 +29/12 1909 Löfås S. p. 489.	Klass 2 Tidstypisk och karaktärsskapande vård. Bröderna tillhörde en stor syskonskara och emigrerade till USA 1869/1871. De dog under besök i hemlandet.	

VI 12-13	Vinkelbruten vård av polerad svart granit 1909	A. SÖDERBERG *28/2 1839 +7/12 1909 JOHANNA SÖDERBERG *22/5 1858 +5/10 1916 Fr. ANDERSTORP Ps. 473:4 VI SÖRJA ER, TY NI VAR OSS KÄRA.	Klass 2 Tidstypisk vård. Bemärkt person. A Söderberg var en stor teknisk begåvning. Han startade smedja med verkstad 1861, byggde senare en ångsåg och ångmaskiner efter egna ritningar.	
VI 15-19 IN 20	Gjutjärnskors med genombruten dekor 1888 Stenram med 4 plattor av grå granit 1910-1944	CARL EDWARD ALFREDSSON Från Stret. *21/10 1883 +1/2 1888 Baksida: Salige äro de som i dine huse bo. De lof va dig till evig tid. Ps. 84.5.	Klass 1 Tidigindustriell vård. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning. Stenram.	
VI 22-28	Stenram med gavel i grå granit 1930-tal	P. MAGNUSSON FR. SVARFVARTORP *1825 +1877 OCH HANS MAK KAJSA FÖDD SVENSDOTTER *1827 +1894 GÄRD AF TACKSAMMA BARN AUG. MAGNUSSON *28.8 1858 +22.5 1927 HANS MAK REGINA '5.9 1867 +11.1 1934 [med barn 1890-1987]	Klass 2 Karaktärsskapande vård med stenram Bemärkt person. P Magnusson var yngre bror till uppfinnaren Johannes M. Började som dräng och startade produktion av hårnålar och strumpstickor. Blev en av förgrundsgestalterna i Anderstorps industrihistoria. Sonen August fortsatte verksamheten.	

VI 33-34	Obelisk av polerad svart granit 1928	Makarna P. A. JOHANSON *22/3 1876 +17/2 1916 EMMA SOFIA JOHANSSON *29/7 1884 +13/5 1916 Sv. Ps. 821 fr. MÖLLEFORS VÅRDEN REST AV ASTRID 1928	Klass 2 Tidstypisk vård	
VI 36-37	Rundbågig vård av polerad svart granit 1915	J. THORÉN Tånghult *14/4 1839 +18/6 1915 Sof i ro. Hustrun STINA CAJSA *29/7 1849 +26/7 1927 Vila i frid.	Klass 2 Tidstypisk vård	
VI 45	Vård av kalksten 1926	HEMMANSÄGAREN A. S. LINDSTRÖM FRÅN BRÄNNÖ *9/4 1891 +30/7 1926 Sv. Ps. 252:2 I KÄRT MINNE BEVARAD	Klass 2 Ovanligt material Plakett: C. A. Nystrand & son Stenhuggeri Jönköping	
VI 48-49	Obelisk av polerad svart granit 1924	F. D. KYRKOVÅRDEN JOSEF SVENINGSSON S. TÖRÅS *3/10 1864 +5/10 1924 JOH. EV. 11.25:26	Klass 1 Tidstypisk vård med titel	

VI 50-53	Vinkelbruten vård av polerad svart granit 1891	Minne åt Anders Erikson *21/9 1821 +21/4 1900 Hustrun Anna Britta Johannesdotter *1/12 1831 +19/5 1891 Johan Andersson *7/2 1860 +15/12 1944 Hustrun Hanna *24/4 1864 +30/12 1950 Fr. Fryebo Derför står Guds folk en ro tillbaka.	Klass 2 Tidstypisk vård Bemärkt person. Johan Andersson var uppfinnare och konstruerade tillsammans med kyrkoherden Elgqvist en undervattensbåt som med framgång testades i Fryebosjön 1887.	
IN 21	Gjutjärnskors, genombrutet med ranka 1889	KLAS ADOLF ANDERSSON MJERHULT *6/11 1879 +30/1 1889 baksida: Sv. Ps. 492.v.2.	Klass 1 Tidigindustriell vård. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning. Viss rost.	
VI 65-66	Vinkelbruten vård av svart granit 1921	F. Kyrkovården PETTER JOHANNESSON Elgarem *1823 +1921 Hustrun PETRONELLA *1830 +1932 S. P. 484	Klass 2 Tidstypisk vård med titel	
VI 78	Platta av polerad svart granit 1917	Änkan Maria Svensson Grässkiftet 1837-1917	Klass 1 Småskalig vård av linjegravtyp	

VI 88-94	Grusgrav med stenram och vård av grå granit samt 8 plattor av polerad grå granit. 1894-2002	C. A. ANDERSSONS FAMILJEGRÄV MÖLLEFORS FABRIKÖR C. A. ANDERSSON *20/8 1854 +3/7 1931 Joh. ev. 6. 37 IDA JUSTINA ANDERSSON FÖDD MAGNUSSON *1872 +1922 JOH. EV. 1.2:9. HJALMAR ANDERSSON *1894+ TURE ANDERSSON 1895-1896	Klass 2 Karaktärsskapande grusgrav med titel. Bemärkt person. C A Andersson köpte 1887 Stjärnehults kvarn och grundade där metallindustrin Möllefors, en av ortens viktigaste industrier. Bror till uppfinnaren Johan Andersson.	
VI 124-125	Bautasten av svart granit 1917	KAJSA PETERSSON Stenbrohult *31/3 1831 +4/6 1923 Dottern JENNY *23/8 1866 +28/10 1917 1. Kor. 15:43	Klass 2 Tidstypisk vård	
VII 20	Träkors med mässingsplakett och snidad relief. 1922	Snickaren August Eriksson *1847 +1922 ÅSEN	Klass 1 Unik vård med konstnärligt utförande	

VII 28-29	Vinkelbruten vård av polerad svart granit 1918	ANDREAS JÖNSSON *4/4 1839 +10/12 1918 HUSTRUN KAROLINA JÖNSSON *7/10 1835 +29/12 1936 FR. LÖFÅS MELLANGÅRD	Klass 2 Tidstypisk vård	
VII 43	Rundbågig vård av svart granit 1896	Jenny Lov Johansdotter Stjerneholt *1/4 1871 +24/4 1896 Upp. 21:4	Klass 1 Tidstypisk vård med dekor	
VII 55	Vård av röd granit med urna 1931	SVEA WESTERBERG *1891 +1931 GISLAVED EJ HJÄRTAT GLÖMMER VAD JORDEN GÖMMER	Klass 1 Unik vård	

VII 59	Kors av polerad grå granit 1953	GUD ÄR TROFAST EMMA JOHANSSON *1877 +1953 KVARNABERGET	Klass 2 Ovanligt utförande	
VII 61-62	Vård av kalksten 1928	Kristian Petterson *10/11 1827 +12/2 1912 Anna Maria Petterson *4/4 1837 +4/3 1928 Tokarp Saliga äro de döda som i Herranom dö.	Klass 2 Ovanligt material	
VII 63-66	Grusgrav med stenram och vård av grå granit 1948	ARON JOSEFSSON 1869-1953 HANS MAKAS EMMA 1866-1948 JOHN MAGNUSSON 1890-1973 HANS MAKAS ELLEN 1895-1922	Klass 2 En av få bevarade grusgravar. Bemärkt person. F.d. drängen Aron J startade 1905 ett metallgjuteri i Törås som nu är industriminne.	
VII 76-77	Vård av polerad grå granit Grusbädd med stenram 1925	HEMMANSÄGAREN F. ANDERSSON *13/4 1838 +19/11 1925 Hustrun BRITTA ANDERSSON *22/12 1842 +2/4 1925 Sv. Ps. 477 LÖVÅS SÖDERGÅRD	Klass 1 En av få bevarade grusgravar	

VII 78-79	Vinkelbruten vård av polerad svart granit 1896	Minne åt ANDERS JOHANSSON Fr. Löfås Sörg. *22/9 1810 +15/5 1867 Hans hustru STINA KAJSA ARVIDS DOTTER *6/5 1816 +2/3 1896	Klass 1 Tidstypisk vård	
VIII 7-8	Hjulkors av svart granit 1925	JORDENS ORO VIKER FÖR DEN FRID SOM VARAR Stationsinspektör G. A. Gillis *4/3 1874 +31/5 1925 Emelie Gillis *25/10 1873 +15/5 1933	Klass 1 Konstnärligt utformad vård med titel.	
VIII 11-12	Vård av grå granit Grusbädd med stenram 1928	F.D. HEMMANSÄGAREN JOH. JONASSON *1841 +1928 HANS MAKÅ INGA MARIA *1847 +1932 Ö. TÅNGHULT	Klass 2 En av få bevarade grusgravar	
VIII 15-16	Vård av grå granit Rest av stenram efter grusbädd 1931	Målaremästare Edv. Johansson *3/4 1886 +16/2 1931 Hans maka Jenny *22/10 1893 +21/7 1955 Wila i ro	Klass 2 Titel	
VIII 17-18	Grusbädd med stenram och vård av svart granit	MALKOLM PETERSSON Lövås FAMILJEGRAV	Klass 2 En av få bevarade grusgravar	

VIII 19-20	Kors av svart granit	Johannes och Kristina Andersson Kvarnaberget	Klass 2 Ovanligt utförande. Bemärkt person. Johannes och Kristina höll "stugmöten" i sitt hem under väckelsen i bygden.	
VIII 21-22	Grusbädd med stenram och vård av grå granit 1924	AUGUST JOHANSSON *1874 +1924 HUSTRUN JENNY *1875 +1924 STJÄRNEHULT	Klass 1 En av få bevarade grusgravar	
VIII 24	Obelisk av polerad svart granit	Sven Johannessons Familjegrav Tokarp Joh. 11:25	Klass 1 Karaktärsskapande vård. Bemärkt person. Sven J var delägare i Häryds bruk och startade 1870 den verksamhet som skulle bli Mofors mekaniska verkstad.	
VIII 53-57	Grusbädd med stenram och vård av svart granit 1947	ERIK NORDSTRÖM *1840 +1916 JOSEFA NORDSTRÖM *1843 +1929 GUSTAV JOHANSSON *1876 +1947 HUSTRUN VILHELMINA *1877 +1955	Klass 2 En av få bevarade grusgravar	

VIII 58-60	Grusbädd med stenram och vård av grå granit 1920	Lantbrukaren JOHN ANDERSSON *17/9 1883 +14/1 1920 Hans Maka MAGNA *2/9 1887 +6/7 1977 Dottern STINA *18/2 1913 +13/7 1930 Syskonen reste vård	Klass 1 En av få bevarade grusgravar	
VIII 66-67	Bautasten av svart granit 1919	Arrendatorn O. Olofsson Ekenäs 1856-1919 Hustrun Inga Olofsson 1863-1931	Klass 1 Karaktärsskapande vård	
VIII 77-78	Vård av grå granit med kopparbokstäver 1965	FABRIKÖREN CARL OTTOSSON 1877-1930 OCH HANS MAKAN ANNA F. NILSSON 1884-1965	Klass 2 Tidstypisk vård med titel. Bemärkt person. Grundade AB Carl Ottossons Remfabrik som sedan blev Carlobolaget.	
VIII 85-86	Vinkelbruten vård av svart granit	FRED. CARLSSONS FAMILJEGRÄV STRET SV. PS. 473	Klass 2 Tidstypisk vård med dekor	

IX 1-3	Grusbädd med stenram, pollare och kopparrör samt vård av brungrå granit med kolonner 1929	Här vilår August Johansson Hult*28/7 1851 +22/4 1929 Mathilda Johansson *21/2 1853 +28/1 1935 Sonen Arvid *28/1 1889 +11/4 1908 Saliga äro de döda som dö i Herren Upp. 14:13 Familjegrav	Klass 2 Karaktässkapande grusgrav	
IX 4-5	Vinkelbruten vård av svart granit med dekor 1912	Hustrun A. K. PETTERSSON Härestorp *6/10 1832 +11/9 1912 A. JOSEFSSON *22/8 1836 +30/11 1920 S. ps. 347 8 v.	Klass 2 Tidstypisk vård med dekor	
IN 22	Gjutjärnskors med klöverbladsform och relief 1887	HÄR HVILAR Fyra Bröder ALEXANDERSSÖNER Från HÄRESTORP JOSEF *11/5 1864 +5/8 1864 JOSEF *1/3 1870 +19/11 1887 1. THESS. 5 K. 23 v. Tvillingar CARL o. GOTTFRID *25/7 1879 +5/11 1879. JOH. 16. K. 22. Baksida: ANDERSTORP	Klass 1 Tidigindustriell vård av lokal typ, tillverkad vid ortens bruk. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning.	

IN 23	Gjutjärnskors med klöverbladsform och relief 1874	HÄR HVILAR KLOCKAREN J. NILSSONS K. MAK CHRISTINA ANDERSDOTTER F. 18/3 1810 I LÖFÅS. VESTEG. D. 24/2 1874 I ANDERSTORPSKLOCKAREG. Baksida: ÄLSKAD I LIVET SAKNAD EFTER DÖDEN	Klass 1 Tidigindustriell vård av lokal typ, tillverkad vid ortens bruk. Titel. Förs upp på kyrkans inventarieförteckning.	
IX 8-11	Kors av polerad svart granit	L. A. Lorenzsons FAMILJEGRAF Fabrikörerna Mofors Bruk Alfrid Lorenzson *1851 +1931 Leonard Lorenzson *1884 +1932	Klass 2 Karaktärsskapande vård med titel. Bemärkt person. Alfrid L grundade Mofors mekaniska verkstad 1874. Industrin togs sedermera över av sonen Leonard.	
IX 12-13	Grusbädd med stenram och rundbågig vård av grå granit. 1917	ANDERS NILSSON *4/12 1836 +24/10 1917 HUSTRUN MATHILDA *3/11 1843 +5/11 1931 TÖRÅSHOLM	Klass 2 En av få bevarade grusgravar. Bemärkt person. Fabrikör Anders N grundade 1868 Töråsholms Mekaniska Verkstad. Blev som "patron Nilsson" känd industripionjär i Anderstorp.	
IX 19-21	Stenram med liten jugendvård av svart granit	A. L. Johanssons Familjegrav	Klass 2 Tidstypisk vård med dekor	

IX 26-30	Vård av polerad svart granit med skulpterat krön. Grusbädd med stenram.	Zackeus Magnussons Familjegrav Ingrid Hjelm *1923 +2008 Ragnar Hjelm *1916 +2012 Käxbo	Klass 2 Konstnärligt utförande. En av få bevarade grusgravar.	
X 1-2	Vård av rödbrun granit med klot, varit del av stenram 1936	FJÄRDINGSMANNEN J. A. LINDQVIST 1857-1944 HUSTRUN LISA 1847-1936	Klass 1 Titel	
X 5-7	Vård av grå granit, varit del av stenram. 1936	KARL JONSSONS FAMILJEGRAV FAR *24/4 1873 +5/4 1957 MOR *29/9 1872 +23/3 1967 MOSSARP HENRIK *29/3 1913 +26/3 1936 MFB. 241	Klass 2 Referens till Missionsförbundets sångbok	
X 20-23	Vård av grå granit med stenram	JOSEF PETERSSONS NORRA BOHULT FAMILJEGRAV	Klass 2 Tidstypisk vård med stenram. Bemärkt person. Josef P, "Bohultarn", var välkänd ordf i kommunalnämnd, nämndeman och kyrkvård.	
X 30	Vård av grå granit. dekorativ stensättning. 1946	C. E. JOHANSSON *1864 +1946 ESPEKULLEN DEN SOM TROR PÅ MIG SKALL LEVA OM HAN ÅN DÖR.	Klass 2 Tidstypisk vård med ovanlig stensättning. Bemärkt person. Claes Emil J startade 1889 produktion av järntråd och metallduk.	
X 33	Grusbädd med stenram och vård av grå granit 1942	MAGGIE LJUNGKVIST *1912 +1942 SONEN MATS *1938 +1987 DOTTERN MAJ *1934 +1971	Klass 2 En av få bevarade grusgravar	

X 34	Träkors med ristad fågel	Elving Byman *12-7-1930 +16-6 1939	Klass 2 Ett av få träkors	
XI 7-8	Vård av grå granit 1945	Kyrkovärden Anders Magnusson *5/6 1857 +18/11 1948 Hustrun Emilia *19/2 1862 +24/2 1945	Klass 2 Titel	
XI 9-11	Vård av svart granit med stenram	C. M. JOHANSSONS FAMILJEGRÄV	Klass 2 Tidstypisk vård med stenram	
XII 13-14	Vård av grå granit 1949	BYGGMÄSTARE EINAR BLOMÉN 1912-1995 TYRA 1912-1949 INGA 1915-2012 TOKARP	Klass 2 Titel	
XII 28	Vård av grå granit 1952	F. D. BANVAKT A. G. EK *17/3 1875 +3/7 1952 HULT	Klass 1 Tidstypisk vård med titel	
XIII 15-16	Vård av svart granit med kolonner	FABRIKÖREN ARTUR KARLSSON *3/11 1916 +14/6 1952 HUSTRUN ELSA-STINA *22/7 1923 +24/9 1952 BJÖRKDALA	Klass 2 Tidstypisk vård med titel. Bemärkt person. Artur K grundade Björksätra Lädervärb AB.	

XIII 20	Kors av marmor 1948	Sigrid 1920-1948 Tjänat Älskat	Klass 2 Ovanligt material	
XIII 32-34	Litet marmorkors 1953	Margareta *1942 +1953	Klass 2 Barngrav	
XIII 35-36	Vård av svart granit med kolonner 1953	HÄR VILAR TILL JESUS KOMMER PASTOR ERIK HOLMBERG *29/1 1918 +9/9 1953 LINNÉA HOLMBERG-HENMARK *9/10 1916 +22/1 1979	Klass 2 Tidstypisk vård med titel. Bemärkt person. Erik H var missionspastor och drev med sina bröder Bröderna Holmbergs Fabriks AB.	
XIV 13-14	Vård av grå granit 1956	CHAUFFÖREN ROBERT ANDERSSON 1914-1956 MAKAN BERTA 1920-2014 KRÖKSJÖ LUND	Klass 2 Tidstypisk vård med titel	
XIV 28-31	Vård av grå granit med flygvapnets vapen i relief 1954	FOLKE ERLANDSSONS FAMILJEGRAV BERGKULLA ANDERS *1934 +1954 FOLKE *1901 +1972 GLADYS *1904 +1965 LARS*1940 +1991	Klass 1 Flygvapnets vapen. Bemärkt person. Folke E var fabrikör på orten.	
XVI 1-2	Vård av svart granit 1955	FABRIKÖREN CARL SVENSSON *30/4 1891 +3/3 1962 HANNA SVENSSON *20/3 1902 +20/10 1955 ERIK JOHANSSON *25/3 1920 +12/3 2008	Klass 2 Titel	Foto saknas
XVII 44-45	Vård av grå granit Kopparbokstäver 1948	FABRIKÖR HJALMAR JOHANSSON 1885-1965 ELISABETH JOHANSSON 1883-1948	Klass 2 Tidstypisk vård med titel. Bemärkt person. Grundade 1912 barncykelfabriken Industri AB Hjalmar Johansson.	

XVIII 5-8	Grusbädd med stenram. Vård av grå granit samt håll 1937	EDV. LJUNGKVIST FAMILJEGRÄV LJUNGHÅLL FAR *1880 +1946 MOR *1886 +1951 FRANK ASP *1902 +1937 RUT ASP *1908 +1993	Klass 2 En av få bevarade grusgravar. Bemärkt person. Edvin L var smed och fackföreningsman som 1918 grundade metallfabriken Ljunghäll.	
XVIII 13-14	Vård av grå granit med ovanlig stensättning 1939	GUSTAV INGELSTEN 1888-1939 JENNY INGELSTEN 1891-1978	Klass 2 Ovanlig stensättning	
XVIII 15-16	Kors av rödgrå granit 1940	AV NÅD ALLENA VARDA VI FRÅLSTA EMIL JOHANSSON 1875-1948 HUSTRU ANNA F- JOHANNESDOTTER 1873-1940 TÖRÅS	Klass 2 Ovanligt utförande. Bemärkt person. Emil J grundade med sina söner nitfabriken Wulkan.	
XVIII 21-23	Vård av svart granit	F.D. KYRKOVAKTMÄSTAREN AUG. SÖDERBERG FAMILJEGRÄV	Klass 2 Tidstypisk vård med titel	
XVIII 33	Liten vård av svart granit 1961	TROTJÄNARINNAN EMMA JOHANNESDOTTER 1873-1961	Klass 2 Titel	

XVIII 48-49	Kors av grå granit och platta 1947	GLADY LILJEQVIST 1901-1947 LISA LILJEQVIST 1903-1975	Klass 2 Ovanligt utförande	
AV 1-2	Vård av grå granit med kros och bokstäver av koppar 1958	DISPONENT Emil Lindén *1884 +1958 Hanna Lindén *1884 +1964	Klass 2 Tidstypisk vård med titel. Bemärkt person. Siste disponenten på Mofors mekaniska verkstad.	
D 1-2	Vård av grå granit	REKTOR KARL ANDERSSON *27.10 1912 +15.1 1978 INGA ANDERSSON *16.5 1918 +29.1 1993	Klass 2 Tidstypisk vård med titel. Bemärkt person.	
E 14	Häll av röd granit med kopparbokstäver 1976	FRISÖRMÄSTARE INGEMAR ALMGREN *1920 +1976	Klass 2 Titel	
E 26-27	Vård av grå granit 1975	FABRIKÖR RUDOLF ANDERSSON *10.1. 1902 +24.12 1975 INGEBORG ANDERSSON *26.2. 1909 +4.6 1990 ÄLSKAD - SAKNAD	Klass 2 Tidstypisk vård med titel	
F 18-19	Häll av grå granit 1987	ANDERS LEONARD JOHNSON FIR MOUNTAIN SASK CANADA *1895 +1987	Klass 1 Leonard från Lövås Österg. emigrerade 1912 med sin far och bror till Kanada för att bli farmare. Drev sedan ensam farmen med uppfödning av biffdjur. Hem 1960.	
F 108- 109	Natursten	FOLKSKOLLÄRAREN K. J. KWARNMARK *1911 +1974	Klass 2 Titel.	

G 10-11	Häll av grå granit med ordenssymbol och kopparbokstäver 1970	FABRIKÖR EMIL KARLSSON *4/3 1884 +27/2 1970 HANNA KARLSSON *28/9 1890 +25/5 1983 NU JAG VILAN FUNNIT I HÄRLIGHETENS HAMN	Klass 2 Titel Ordenssymbol	
G 12-13	Häll av grå granit med malteserkors (Tempelriddare?) Kopparbokstäver 1970	DIREKTÖR GUNNAR AGGEBRINK *5.1. 1917 +18/1 1970 MARGIT AGGEBRINK *20/1 1919 +10/1 1982 ATT MÖTAS OCH SKILJAS ÄR LIVETS GÅNG, ATT SKILJAS OCH MÖTAS ÄR HOPPETS SÅNG	Klass 2 Titel och ordenssymbol. Bemärkt person. Gunnar A grundade Plast AB Haga 1941.	
G 33-34	Häll av grå granit med SJ-vapen 1968	AXEL HOLMSTRÖM *9/8 1893 +10/2 1968 ELIN HOLMSTRÖM *27/9 1900 +14/5 2000	Klass 2 SJ-vapen	
G 105-106	Häll av röd granit 1970	MÄLAREMÄSTARE KARL JARENMARK *1898 +1970 ASTA JARENMARK *1900 +1987 ÄLSKAD SAKNAD	Klass 2 Titel	
H 104-105	Häll av grå granit 1966	MÄLAREMÄSTARE HJALMAR JOHANSSON född i SVENSGÅRD *1887 +1966	Klass 2 Titel	
H 116	Häll av grå granit 1967	FABRIKÖR EBBE MOBERG *1/6 1920 +22/3 1967 VAD RÄTT DU TÄNKT VAD DU I KÄRLEK GJORT HÖR EVIGHETEN TILL	Klass 2 Titel. Bemärkt person. Ebbe M grundade 1940 Bröderna Mobergs Väskindustri.	
H 117-117b	Häll av svart granit 1966	DISPONENT ERIC TIBRATT *16/6 1917 +5/11 1966 HUSTRUN ANNA-LISA *20/8 1920 +12/9 2005 TACK O GUD FÖR VAD SOM VARIT	Klass 2 Titel	

Administrativa uppgifter

Jönköpings läns museums dnr:262/2014
Beställare:Anderstorps församling
Projektledare:Robin Gullbrandsson
Rapportansvarig:Robin Gullbrandsson
Län:Jönköpings län
Kommun:Gislaveds kommun
Socken:Anderstorps socken
Fastighetsbeteckning:Anderstorp 9:452

Dokumentationsmaterialet förvaras i Jönköpings läns museums arkiv.

År 2015 genomfördes en kulturhistorisk inventering av alla gravar på Anderstorps kyrkogård. Föreliggande rapport presenterar inventeringen och ger ett förslag till bevarandeplan.

